

budalost. Kdo odločuje pri zborovanjih učiteljskih društev, ali predsednik ali večina navzočih društvenikov? Erkläret mir das, Graf Oerindur! Na druge neumnosti ne odgovarjam, samo nekaj mi je še pribiti. Kosija peče pečat „slavohlepnosti“. Ergo novi dokaz. Letos je imel Kosi neka predavanja o sadjarstvu teoretično v šoli in v svojem lastnem vrtu praktično. To je vse hvale vredno. Manj nam ugaja, da smo to čitali v treh novinah in tudi nemških (lej ga kleka!), da si so tudi že drugi tovariši storili kaj enakega, a niso tega razobesili na veliki zvon.

Kosi je svoj čas poslal svoja „delca“ tudi takratnemu štajerskemu dežel. nadzorniku g. dru. K. Jareu, od katerega je dobil tako imenovano pohvalno pismo, s katerim je nadlegoval marsikaterega udeleženca zborovanja „Zaveze“ v Trstu. Tonček, ali razumeš zdaj „slavohlepnost“? Križec ti ne izostane!

Tovariš Kosi si je privoščil znani „pesek v oči“, da objavlja odlomke priznalnih pisem. No, kot agentu za štajersko Slomškarjo mu utegnejo dobro služiti. Radoveden pa je lahko, koliko pohvalnih pisem bi dobil Rešetar, ako bi kaj takega želel. Poskusiva.

Zelo čudno se mi dozdeva, da Kosi in Vauda še ne poznata politične abecede. Kličeta unisono, da bi se „Rešetarče“ podpisal s polnim imenom. Kedaj sta čitala podpise v političnih člankih „Slovenca“, „Ljubljanskega Dihurja“, „Sloven. Naroda“, „Domoljuba“, „Edinosti“, „Slov. Gospodarja“, „Slov. Učitelja“, „Našega Doma“, „Primorskega Lista“ itd. itd. Ali mislita politiška novineca, da se bomo v „Učit. Tovarišu“, ki je šolsko-političen list, podpisovali s polnim imenom? Pojdita rakom žvižgat!

Na Goriškem si prizadevajo nunci, da bi dobili učitelji „Maulkorb“. Vsak hip pridejo z novo, podlo, nesramno, infamno denunciacijo na dan ter kličejo po policiji in disciplinarni kazni! Naj „kavci“ počenjajo še take nesramnosti ob volitvah, dobé še pohvalo, — učitelja pa že na kol, ako se je le zganil. Taka je farovška komanda! Ali ste slišali, „Slomškarji“.

Zeleni pobiči okoli „Prismojenca“ in „Slov. Učitelja“ spravili so se tudi na „Zvonček“, kjer iščejo brezverstva. Na indeksu prepovedanih knjig se pa nahaja celo od sedanjega papeža sestavljeni spis „O presveti krvi device Marije“, kateri je spisal kot škof l. 1874. Le kidajte pred lastnim pragom, ker celo po škofijah smrdi po hereziji!

Rešetar.

To in ono.

I.

Slučajno mi je prišla 4. številka „Slovenskega Učitelja“ v roke. Prebravši jo, sem se prepričal, da Slomškarji pač res potrebujejo rešetarjev. Ne čudite se tedaj, g. urednik, da se danes vpišem v družbo rešetarjev kot sitar. Pri sosedu sem si vzela skedenj v najem, rešeto imam že preskrbljeno in tedaj hajd na delo. Danes hočem preresetati zmes, katera je nakupljena v „Slov. Učitelju“. Ker sem uverjen, da vsi naši rešetarji rabijo navadno ono veliko rešeto, imenovano „redeseja“ z velikimi luknjicami, skoz katere pade večkrat s plevelom tudi dobro zrno, tedaj se hočem jaz pri mojem današnjem rešetanju poslužiti majhnega rešeta, imenovanega „sito“, ki ima zelo majhne luknjice. Boljše bode, da mi ostane pri zrnju nekoliko plev, kakor pa, da mi s plevami izdrkne

preveč dobrega zrnja. Prosim g. urednik, potrpite pol ure in potem vam hočem sporočiti o uspehu rešetanja. — Evo me, že sem tukaj.

Najprej sem vsipal na rešeto „Dva velika momenta“. Ostala sta vkljub mojim presunljivim sunkom na rešetu. Čudil sem se temu, ker si početkoma nisem mogel tolmačiti tega fizičnega pojava. Ali veste, g. urednik, zakaj sta ostala oba „cela“ na rešetu? No zato, ker sta že preveč preresetana. Slomškarji so pač vneti le za „metuzalemsko stare“ reči, kakor jih — ab — sam imenuje, ker namreč hočejo nazadovati, a ne napredovati. Na ta dva momenta treba še dandanes opominjati le Slomškarje, a ne učitelje. Glavni pogoji uspešnega delovanja pač učitelju pri pouku ne morejo biti pozabni.

Ker mi ni bilo treba skednja pometati, sem se takoj lotil rešetanja „Nekaj o umetnosti pisanja“. Rezultat je bil sledeči: Niti jedna „umetnost“ mi ni ostala na situ. „Nitke“ so se obesile, „stebriči“ so se pod sitom postavili po koncu, popolnoma v smeri, kakor „dežek pada gori z nebes doli na zemljo“ in po stebričih je plazila „kobilica“ s „kapico“ na glavi, opirala se spodaj na „kljukico“ in obirala „petljo“, pod katero je bila zasukana „kača“ v „zavijač“, kadila iz „pipice“ ter z „žago“ neumno obdelovala stebriče. Na hip so se ti „telovadni drogi“ porušili, grozovite pošasti, predstavljajoče umetnosti o pisanju so izginile izpod sita in meni izpred oči. Pogledal sem v situ in v njem sem zopet našel le že zdavno preresetana jedra. Mislim, da se te „umetnosti“, (metode) katera me spominja nekako na učitelje — mežnarje, niti Slomškarji ne bodo posluževali, k večjemu, da bode kateri od njih rabili le samo „kljuko“, katero pač pri znanih gospodih kaj radi pritiskajo. Gg. tovariši, predstavljajte si učitelja, ki poteguje na šolski tabli črte od zgoraj navzdol ter neprenehoma kriči: „Dežek pada gori z nebes doli na zemljo“. Kaj bode te porekli k temu? Gotovo bode marsikateri pritrdil, da je tak učitelj zblaznel. Sploh omenjeni „vzorci“ niso predvaje za risanje. Kateri učiteljev bode oblike slovenskih črk izvajal iz ravnih črt. S takim naravnim poukom bi se v mladih sreih zadušil vsak razvoj estetičnega čuta. Ker se v duhoviti razpravi vjema „nitka“ s „stebričkom“, tedaj žal, da ni „kljuki“ še pridružena kvaka, ker tudi te dve simpatizujeta. Pri pouku bi se torej lahko reklo: „Kljuka gre za kvako.“

„Junak“, ta mi je všel. Najbrž je bil Slomškar, ker le ti se bojijo rešetarjev.

G. Jaklič, če bode te Vaše Slomškarje pitali zanaprej s samo tako duševno brano, potem pač mi dvomiti, da bi tudi od Vašega uredniškega duha zelo malo ostalo na rešetu in pa, da vam bode še s časoma to majhno število Slomškarjev obrnilo hrbet.

Pri rešetanju „Vrženjske“ sem prišel skoraj docela v zadrego. Prikazale so se mi čudne prikazni in moj vedeževalni duh bi skoraj obnemogel. Pod sitom so ležale fraze, hinavstvo, jedna porecija ošabnosti in čez to nakopičeno „šaro“ je bila deloma pokrita neka stara irhasta koža. Slična je bila kameljonovi. V situ pred menoj je ležalo odkrito krvavečo srce; utripalo je kakor nekdanj. Sklepal sem, bolje rečeno vedeževal sem iz vsega tega, da g. Vaudi ne narekuje postopanja srce, ampak njegove duševne spreminjave, povzročene vsled različnih zunanjih vplivov in prirojenih mu lastnosti.

Končno še sem vsipal na sito Kosi-jevo „V obrambo“. Početkoma sem dvomil, da bi se mi pri tem rešetanju trud splačal, pa naposled sem bil vendar precej zadovoljen. Stvarni dokazi so mi ostali na situ. Le nekoliko malenkostnih smeti,

katerih še v zmesi zapaziti ni bilo, sem zagledal pod sitom. Te smeti je v Kosije-vem dopisu izmed vrstic težko izbrati, ker jih tudi neposredno ne zakriva rad, ampak jih hrani kot tajnosti v dnu svoje duše. Jedro njegove „obrambe“ je, da ostane nepristranski, ker trdi, da sta obe stranki zabredli predalet na polzko pot prenapete strankarske politike. Ta trditev ni celo ovrgljiva; le to je treba pripomniti, da iz prenapete strankarske politike posameznikov ne smemo obsojati stranke, ne ovreči občnih načel in ne odrekati stranki prave smeri. Stranko je moči obsojati le po občnih načelih in po glavnem in zaradi tega obsojamo mi le „klerikalno stranko“, stranko Slomškarjev, h kateri se Vi, g. Kosi (ne zamerite, da razkrijem to tajnost) kaj radi približujete. To tajnost ste razkrili tudi sami s tem, da se zagovarjate v „Slov. Učitelju“. Sicer Vam je kot treznomislecemu učitelju dobro znano, da bodo Slomškarji že v par letih s Preradovičem peli:

„Bože mili, kud sam zašo,
Neznam puta, neznam staze“ . . .

a vendar Vas vleče neka tajna sila k ti stranki. Obžalujemo le, če bi Vas morali pri naši stranki pogrešati, kajti dobro nam je znano, da kdor ni z nami, ta je proti nam.

G. urednik, prosim Vas, skrite me dobro pod svoj plašč, da me ne bodo dosegle „karteče“ in „šrapneli“ vrženskega Kitchenerja, ki se je jel bojevati za ono temno stranko črne vojske, ki hlepi po slavi in nadvladi, za katero hoče žrtvovati svoj ugled in neodvisnost ter ji pomagati na ono stopnjo oblasti, raz koje je kaj rada zaničljivo pogledovala na nas uboge učitelje.

G. Vanda! Deweta, ki se bojuje iz domoljubja za neodvisnost, pač ne bodete porazili, ampak padli bodete, poraženi v lastnem taboru kot „efjalt“ nasprotnne stranke.

Na svidenje! Vaš udani

Sitar.

Dopisi.

Kranjsko.

Naši listi. (Odgovor g. dopisniku s Štajerskega.) Gospod dopisnik se zaganja v upravništvo „Popotnikovo“, da nasproti koroškemu učiteljstvu ne izvršuje svoje dolžnosti, da je prezira in odbija od sebe, to pa vse radi tega, ker mu ne pošilja lista na ogled. Upam, da ni prečital le teh dveh listnic upravništva, kateri omenja v svojem dopisu, ampak tudi onih ne, v katerih je stalo, da je „Popotnik“ na kraju propada in mu njegovi nasprotniki pojo že smrtno pesem. Ravno s temi pošiljanji lista na ogled, ali recimo bolj podomače, z naročniki, ki niso marali biti plačniki, prišel je „Popotnik“ v tak gmoten položaj, da smo se že resno bavili z mislijo, ako se neizpremenene razmere v kratkem, predlagati delegaciji „Zaveze“, naj se list ustavi. V svojem poročilu pri zborovanju „Zaveze“ na Bledu lanskega leta sem to tudi omenil.

„Zaveza“ je prevzela „Popotnika“ v svojo last z nad 4200 K dolga in nekoliko toliko tirjatev, ki so pa bile večinoma neiztirjljive. Vsled tega dolga je bil „Popotnik“ popolnoma odvisen od klerikalne tiskarne in ta se je povzpela že tako daleč, da je končno predpisovala „Zavezi“, o čem naj list piše. „Zaveza“ kaj takega seveda ni mogla in hotela sprejeti, raje je žrtvovala zadnji vinar, da je poravnala dolg ter se otrsela nadležnega in nečastnega varuštva.

S praznimi rokami se ne da nobeno podjetje delj časa vzdrževati, še manje kak pasiven list. Tiskarna se da le nekaj časa tolažiti z lepimi obljubami, potem pa zahteva plačila. List na ogled pošiljati stane veliko truda in stroškov. Zadnjih smo se bali bolj ko hudič križa, osobito takih, o kojih smo bili prepričani v naprej, da se ne bodo nikdar obrestovali.

Kake vspehe se doseže z listom na ogled, naj služi v izgled letošnje leto. Okrog 300 prvih števil je šlo na ogled, in vspeh!? 8 — beri osem — novih naročnikov se je priglasilo, a 25 starih odstopilo. Kaj ne, lepa perspektiva za bodočnost!? No, podpisaneec še ni izgubil poguma. Vsede se k mizi, pa piše in piše, da mu že zastajajo prsti. Vsak, kdor ni vrnil prve številke*), dobi drobno pisemce, v kojem se v raznih varijacijah vabi k pristopu. Uspeh res ni izostal! V teku 3 tednov priglasilo se je 98 naročnikov, skupno s prejšnjimi 106. Na 135 pismenih vabil čaka še zaman odgovora.

Vidite, g. dopisnik, koliko truda, dela in denarja stane list na ogled. Pa tu smo vsaj upoštevali mogoči uspeh. In na Koroškem!? Tod so razmere res žalostne. „Popotnik“ ima izmed koroških učiteljev enega celega naročnika. Ko sem se seznanil z njim, vprašam ga po uzrokih in kako bi se dalo od pomoči, pa je zmajal z glavo ter rekel: „Ja, na Koroškem so v narodnem oziru žalostne razmere. Marsikak učitelj je bil preganjan vsled tega, ker je bil naročnik slovenskih listov“. In s temi žalostnimi razmerami naj bi stopil „Popotnik“ v boj, ko niti sam ni imel pogoja do obstanka!? Z letošnjim prirastkom je „Popotniku“ obstanek zagotovljen. Z naprej bo lahko nekoliko prosteje dihal in bodite prepričani, g. dopisnik, da ne pozabi slovenskega učiteljstva na Koroškem, kakor ni do zdaj onega v tužni Istri.

Fran Luenar, upravnik.

Izpod —ških planin 6. marca 1902. I. G. urednik!
Evo me! — Nadležen sem pa, kakor kak židovski krošnjar. Upam pa, da me ne vržete iz predal Vašega lista. In za to moja „cifra“ zahvala.

Bilo je v nedeljo po obedu, torej „naš“ dan. Ker je pa v naši idilični dolinici snega še do kolena, mahnil sem jo v svojo „kamrico“, zapalil sem v ono „patrijarhalično“ peč tam v kotu, in zavlada je v kratkem prav tropična toplota v „kamrici“. — Sto in sto misli se je hkrati porodilo v moji „možgarni“, kako da bi „ubil“ popoldan. Pogodil sem jo naglo! Vzajem „Andree-jev“ atlant in „Balbi's allgem. Erdbeschreibung“ ter sem pričel, z ozirom na dogodke zadnjega časa, primerjati avstrijski Trst in špansko Barcelono. In moje misli so švigale iz Trsta v Barcelono, iz Barcelone v Trst. V duhu sem slišal pokanje repetirk, zdihovanje umirajočih, kletvine ranjenih, topot bežečih, rožljanje oken . . . V duhu sem s to nerazsodno množico kričal, tulil in — bežal . . . Hkratu me zgrabite dve roki za ramo in po krepkem stresenju začujem glas: Že zopet politika „en gros“. Prestrašen se ozrem, misleč, da me sam policijski prefekt Budin drži za „komat“, a zapazim mesto njegovega osornega obraza ljubek obrazek „nesramne koketke“ — tovarišice Polonice, ki mi izroči cel zavoj ravnokar došle pošte. Hlastno jo pograbilim. Med došlimi novostmi zapazim takoj tržaški „Novi list“ — katerega mi pošilja moj bližnji tovariš. Ta tovariš — to bodi mimogrede omenjeno — dobiva „Novi list“ od svojega očeta, kateremu ga slavno upravništvo tega lista že leta pošilja „zastonj“. V zavitku je bila tedaj 112. št. od dne 22. februarja 1902. Po površnem pregledu

*) Prosimo prav vljudno še enkrat vse tiste, ki se ne mislijo naročiti, naj blagovole vrtni prvo številko ker so nam pošli vsi iztisi.